

GEMEENTE Nijmegen: vergroening van de wijk Lindenholt

De maatregelen

De aanleg van groen in een gridstructuur

De gewenste kwaliteitsverandering / de doelstelling

Verbeteren van de luchtkwaliteit

Belangrijkste resultaten van de quick scan kostenbatenanalyse (MKBA-light)

Loont investering in extra groen in de woonwijken van Europese steden? Om deze vraag te beantwoorden is de proef op de som genomen in de wijk Lindenholt in Nijmegen. Voor deze wijk zijn de maatschappelijke kosten en baten van twee extreme inrichtingsalternatieven berekend ten opzichte van het nulalternatief. In het nulalternatief heeft de openbare ruimte een standaard groene inrichting. In alternatief grijs heeft diezelfde openbare ruimte een grijze inrichting. Deze vergelijking bood de mogelijkheid om na te gaan wat het effect van de kwantiteit van groen in wijken is. Een optimale groene inrichting waarbij het bestaande groen volgens een gridstructuur is aangelegd maakte het mogelijk om ook het effect van de kwaliteit van groen in wijken te bepalen.

Uit de kostenbatenanalyse voor beide alternatieven volgt dat een grijzere inrichting dan de huidige niet alleen door negatieve volksgezondheidseffecten slecht scoort, maar ook doordat de aanleg van grijs veel duurder is dan die van groen. Dit is een verrassende bevinding, omdat juist verwacht werd dat groen veel duurder is dan grijs, door de hogere onderhoudskosten. Deze hogere onderhoudskosten worden echter ruimschoots gecompenseerd door lagere aanlegkosten. Ofwel: grijs heeft niet alleen negatieve maatschappelijke effecten, maar het kost ook meer dan groen.

Een meer geoptimaliseerde groen inrichting dan de huidige blijkt een positief kostenbatensaldo te hebben. Optimalisering brengt weliswaar extra kosten met zich mee, maar daar tegenover staan grote volksgezondheidsbaten doordat er fijnstof en NOx uit de lucht wordt afgevangen. Er blijken bovendien ook nog een aantal bijkomende baten te zijn, zoals hogere vastgoedwaarden, een bijdrage aan bescherming tegen klimaatverandering via koolstofvastlegging, bescherming tegen geluidshinder en wateroverlast, een besparing op energiekosten van woningen door beschutting en een verhoogde recreatieve beleving.

Samenwerking en inbreng van stakeholders

Gemeente Nijmegen, CE consult, EU Regio partners groene steden

Leerpunten

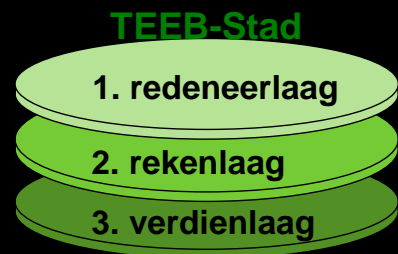
'Op de lange termijn is groen goedkoper dan grijs'

Wat is TEEB-Stad? MKBA 'light' voor gemeentes!

TEEB staat voor 'The Economics of Ecosystems and Biodiversity'. Het is een internationaal traject waarin steden groenbaten en andere omgevingsbaten meenemen hun investeringsbeslissingen. De kosten van groene, blauwe en sociale maatregelen zijn doorgaans wel bekend zijn, maar hun baten niet. Hierdoor blijft het verleidelijk om plannen die op de tekentafel prachtig zijn aangekleed met groene, blauwe en sociale kwaliteiten, op de rekentafel van de exploitatiebegroting weer uit te kleden, omdat dat de kosten omlaag brengt.

De TEEB-Stad-methode is een lichte variant van de maatschappelijke kostenbatenanalyse (MKBA), die door het rijk gebruikt wordt voor de evaluatie van grote projecten. Zij is speciaal toegesneden op investeringen in de kwaliteit van de openbare ruimte in gemeentes. Dit houdt onder andere in dat de nadruk ligt op het beredeneren van baten en niet op het berekenen ervan. Ook is er speciale aandacht voor het opsporen van mogelijkheden om baathouders te betrekken bij de groenfinanciering. De TEEB-stad-methode bestaat dan ook uit drie lagen: *redeneren, rekenen, verdienen*.

Waarom TEEB-Stad?

Met de MKBA-systematiek van rijk is ook mogelijk om groen- en andere omgevingsbaten mee te nemen in de besluitvorming. Waarom dan toch een speciale methode voor gemeentes en andere lagere overheden? De drie belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- (1) de rijksmethodiek is heavy; ingewikkeld qua berekeningen, moeilijk te begrijpen en bovendien duur. De TEEB-Stad methode is light;
- (2) de rijksmethodiek is meer een toetsende methode. TEEB-Stad biedt een ontwerpende methode. Projecten worden ontworpen vanuit de grootste potentiële baten samen met de baathouders. Baathouders worden niet alleen uitgenodigd om mee te denken maar ook om mee te investeren;
- (3) de relatie tussen een batig maatschappelijk saldo en duurzaamheid wordt niet gelegd: de TEEB-Stad-methode laat zien hoe op grond van kosten en baten bepaald kan worden of een project bijdraagt aan duurzaamheid.

Kwaliteitsborging: light qua studielast, maar heavy qua kwaliteit!

De TEEB-Stad benadering is gestoeld op internationaal wetenschappelijk erkende methode voor de economische waardering van ecosysteemdiensten: zie www.teebweb.org. Verder wordt bij baatberekeningen aangesloten op aanvulling op de leidraad OEI* voor waardering van natuur, water en bodem in maatschappelijke kostenbatenanalyses en het bijbehorende kengetallenboek. Het betreft dus de doorontwikkeling van een 'zware' methode naar passende praktijkgerichte 'lichte' werkwijze voor gemeentes.

* OEI= overzicht effecten infrastructuur

Voor wie?

De TEEB-Stad-methode is geschikt voor gemeentes, stadsregio's, woningbouwcoöperaties en andere lokale partijen die worstelen met investeringsvraagstukken op het gebied van natuur, water, herinrichting van de openbare ruimte, erfgoed, milieu, verkeer en vervoer, stadslandbouw etc.

Sluit u aan bij de Community of Practice!

TEEB-Stad is niet alleen een werkwijze, maar ook een werkgemeenschap. Verschillende gemeentes zijn reeds aangesloten bij de Community of Practice: Apeldoorn, Rotterdam, Delft, Amsterdam, Almelo, Haarlem, Den Haag, Eindhoven, Zwolle, Deventer Etc.

Wilt u ook deelnemen? Meldt u dan aan op: www.omgevingseconomie.nl

Hier kunt u terecht met vragen en ook een reeds uitgevoerde of nog uit te voeren casus uit uw gemeente aanmelden. Tevens kunt u hier (gratis) cases van andere gemeentes, de TEEB-Stad-handleiding en andere interessante documenten downloaden.